

PUBLISKO TIESĪBU LĪGUMI *PUBLIC CONTRACTS*

Ilga Krampuža

Mg.iur., Mg.soc.sc., lektore, Rēzeknes Tehnoloģiju akadēmija, ilga.krampuza@rta.lv,
Rēzekne, Latvija

Abstract. *Public law contracts are used as a means for regulating administrative legal relationships. Understanding the form of public administration activities - public contracts - has evolved considerably in the recent years, however there is still a lack of clarity about the application of public law contracts, their distinguishing, contract components. The study updates the most well-known public law contract: aspects of mutual use and distinguishing between the administrative contract, co-operation contract, participation contract and the delegation contract. For the purpose of the use of the contracts, it is suggested to distinguish between the purpose of the use of public law contracts, their subject-matter, the overall nature of the contract and the main points to be included in the contracts.*

Keywords: *administrative contract, cooperation contract, delegation contract, participation contract, public contract.*

Publisko tiesību līgumi tiek izmantoti kā līdzeklis administratīvi tiesisko attiecību noregulēšanai. Izpratne par valsts pārvaldes darbības formu – publiskajiem līgumiem pēdējos gados ievērojami attīstījusies, tomēr joprojām ir pietiekami neskaidrību par publisko tiesību līgumu piemērošanu, savstarpējo nošķiršanu, līgumu sastāvdaļām.

Pētījuma mērķis ir aktualizēt publisko tiesību līgumu savstarpējās nošķiršanas aktuālās problēmas un piedāvāt skatījumu uz to risināšanu.

Pētījuma uzdevumi ir aplūkot izplatītākos publisko līgumu veidus: administratīvo līgumu, sadarbības līgumu, deleģēšanas līgumu, līdzdarbības līgumu; aktualizēt to noslēgšanas nosacījumus; izpētīt publisko tiesību līgumu savstarpējās nošķiršanas aktuālākos problēmjaudātājumus.

Pētījumā pielietota gramatiskā metode, ar kuras palīdzību apskatīts Valsts pārvaldes iekārtas likumā iekļautais publisko tiesību līgumu regulējums; sistēmiskā metode, kura izmantota publisko tiesību līgumu savstarpējās mijiedarbības identificēšanai ar citām tiesību normām; teleoloģiskā metode, ar kuru noskaidrota publisko tiesību līgumu jēga, balstoties uz likumdevēja ieceres un praktiskā pielietojuma analīzi.

Valsts pārvaldes darbība nav iedomājama bez publisko tiesību līgumu piemērošanas.

Par publisko tiesību līgumiem, gan nedaudz citā aspektā, savulaik, raksturojot administratīvo tiesību avotus, runājis Kārlis Dišlers, administratīva rakstura līgumus norādot „kā piekto objektīvo administratīvo tiesību avotu, kas parasti tiek slēgti starp kaimiņvalstīm un parasti nokārto pierobežas iedzīvotāju vajadzības” (*Dišlers, 2002., 110.lpp.*).

V.Jakubaņecs raksturojis administratīvo līgumu (valsts pārvaldes līgumu) kā līgumu, ko pieņem savstarpējas vienošanās rezultātā un šī vienošanās atspoguļo valsts funkciju realizāciju (*Jakubaņecs, 1996., 41.lpp.*). Savukārt J.Načisčionis administratīvā līguma būtību raksturojis īsi un precīzi: „administratīvais līgums ir tā pati vienošanās” (*Načisčionis, 2018., 132.lpp.*), tādējādi pamatoti uzsverot jebkāda līguma būtību „nolīgšanu”. Publisko līgumu jēdziens tulkojams kā divu citkārt atsevišķi uztveramu terminu: „publiska pārvalde” un „līgums” apvienojums. Termina „līgums” skaidrojums varētu būt šāds: „Mutiska vai rakstiska valstu, juridisku un fizisku personu vienošanās par savstarpējiem darījumiem, saistībām u.c.” vai „vienošanās starp divām vai vairākām personām, radot saistības konkrētu darbību veikšanā vai neveikšanā” (*LZA Terminoloģijas komisija, 2019.*). Savukārt termins „publiska pārvalde” spilgti raksturojas ar romiešu jurista Ulpiāna teikto: „Publiskās tiesības ir tās, kas skatās uz Romas valsti, privātās, kas tikai uz viena cilvēka labumu” (*Paine, 2002., 35.lpp.*). Secināms, ka publiskais līgums ir vienošanās, līgums, kas noslēgts vispirms sabiedrības, valsts interesēs.

Administratīvo tiesību teorijā atzīts, ka administratīvais līgums “pamatā” ir civiltiesisks līgums ar publisko tiesību elementiem, kas nepieciešami, lai valsts, piemērojot līgumu kā rīcības formu, nevarētu atbrīvoties no ierobežojumiem, kurus tai uzliek publiskās tiesības (Levits, 2002.). Secināms, ka publisko tiesību līgumi atbilst gan civiltiesisko līgumu prasībām, gan papildus arī publisko tiesību elementus. Tāpēc publisko tiesību līgumi uzskatāmi par vienu no valsts pārvaldes publiski tiesisko attiecību ar privātpersonu veidošanas instrumentiem.

Kā paredz Valsts pārvaldes iekārtas likuma 12.panta pirmā daļa, lai nodrošinātu valsts pārvaldes funkciju efektīvu izpildi, valsts pārvaldes jomā var slēgt šādus publisko tiesību līgumus: sadarbības līgumu, administratīvo līgumu, deleģēšanas līgumu, līdzdarbības līgumu, turklāt likumā var noteikt citus publisko tiesību līgumu veidus (*Valsts pārvaldes iekārtas likums, 2002., 12.pants*). Vienlaikus likumā (iekļaujot šajā jēdzienā Ministru kabineta noteikumus, bet ne pašvaldības saistošos noteikumus) var būt noteikti arī citi publisko tiesību līgumu tipi un nosacījumi.

Valsts pārvaldes iekārtas likums, paredz tikai pamatnosacījumus, kas jāievēro publisko līgumu noslēgšanā, piemēram, rakstveida forma kā obligāts nosacījums (*Valsts pārvaldes iekārtas likums, 2002.*). Iespējams, minētais ir iemesls salīdzinoši „atturīgajai” attieksmei publisko tiesību līgumu slēgšanā.

Sadarbības līgumu slēdz divas publiskas personas, lai panāktu vismaz vienas līdzējas - publiskas personas kompetencē ietilpstoša pārvaldes uzdevuma efektīvāku veikšanu (*Valsts pārvaldes iekārtas likums, 2002., 61.pants*). Tomēr ar sadarbības līgumu nevar deleģēt vai mainīt atvasinātām publiskām personām (piemēram, pašvaldībām) normatīvajos aktos noteikto kompetenci. Ar sadarbības līgumu nevar skart hierarhiskās attiecības starp dažādām publiskām personām un to iestādēm. Turklāt sadarbības mērķis ir savu funkciju un uzdevumu veikšana. Atbilstoši Valsts pārvaldes iekārtas likumā noteiktajam sadarbības līguma priekšmets var būt atsevišķu pārvaldes amatpersonu piedalīšanos konkrētu pārvaldes uzdevumu veikšanā, iestādes rīcībā esošas informācijas sniegšana, atzinuma sniegšana iestādes kompetencē ietilpstošā jautājumā, vai arī sadarbības priekšmets pēc iestāžu vienošanās nepārkāpjot savas kompetences ietvarus (*Valsts pārvaldes iekārtas likums, 2002., 51.pants*).

Sadarbības līguma noslēgšanas gadījumā publisko personu kompetence pārvaldes uzdevuma īstenošanā paliek nemainīta (*Briede, Kovaļevska, Danovskis, 2016., 141.-145.lpp.*). Minētais jāatzīst par pamatotu balstoties uz apsvērumu, ka valsts pārvalde ir vienota, turklāt valsts pārvaldes iestādēm nav savu interešu, tāpēc to uzdevums ir kompetencē ietilpstošās darbības efektivizēšana, turklāt sadarbība ir labs instruments pārvaldes uzdevumu efektīvākai veikšanai.

Jāatzīst, ka saturiski sadarbības līgums līdzinās līdzdarbības līgumam, atšķiras līguma subjekti – sadarbības līguma gadījumā tās ir divas publiskas personas, bet līdzdarbības līguma gadījumā publiska persona un privātpersona, piemēram, pašvaldības un Valsts ieņēmumu dienests var noslēgt sadarbības līgumu par informācijas sniegšanu tiešsaistes režīmā, izmantojot Valsts reģionālās attīstības aģentūras E-pakalpojumu infrastruktūru (*Valmieras pilsētas pašvaldības dome, 2014.*) vai Būvniecības valsts kontroles birojs vienojas ar Patērētāju tiesību aizsardzības centru par sadarbību būvizstrādājumu tirgus un bīstamo iekārtu uzraudzību (*Būvniecības valsts kontroles birojs, Patērētāju tiesību aizsardzības centrs, 2016.*). Redzams, ka sadarbības līguma rezultātā līgumslēdzējiem rodas iespēja labāk nodrošināt vai veikt kādu kopīgu uzdevumu, kas faktiski arī ir sadarbības līguma mērķis.

Prakse rāda, ka visizplatītākais publisko tiesību līgums ir administratīvais līgums.

Ar administratīvo līgumu ir saprotama vienošanās starp publisku personu un privātpersonu par administratīvi tiesisko attiecību noteikšanu, grozīšanu, izbeigšanu vai konstatēšanu (*Valsts pārvaldes iekārtas likums, 2002., 79.pants*). Administratīvo līgumu slēdz šādos gadījumos:

- 1) lai izbeigtu tiesisku strīdu, it īpaši tiesas procesu, piemēram, persona noslēdz līgumu ar Valsts ieņēmumu dienestu par to, ka persona piekrīt iedzīvotāju ienākuma nodokļa aprēķinam, bet iestāde atceļ soda naudu un pusi nokavējuma naudas. Izpildot minēto līgumu, iestāde atmaksā personai pārmaksāto nodokļa maksājumu summu (*Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta lēmums, 2013., Nr. SKA-399/2013*);
- 2) ja piemērojamās tiesību normas piešķir iestādei rīcības brīvību attiecībā uz administratīvā akta izdošanu, tā saturu vai faktisko rīcību (administratīvais līgums kā administratīvā akta alternatīva vai palīgīdzeklis administratīvā akta izdošanas vai izpildes procesā vai faktiskās rīcības veikšanas procesā);
- 3) ja to paredz normatīvais akts, piemēram, Valsts civildienesta likums, 41.panta pirmās daļas 3.punktā noteiktais, ka civildienesta attiecības izbeidzamas pamatojoties uz savstarpēju vienošanos, kuru apliecina ar rakstveida piekrišanu (*Valsts civildienesta likums, 2000., 41.pants*).

Tātad administratīvā līguma slēgšana var notikt:

- 1) pēc izvēles, proti, administratīvo līgumu var slēgt, bet var arī neslēgt (piemēram, tiesiska strīda izbeigšana);
- 2) normatīvajos aktos ir paredzēts, ka konkrētais jautājums atrisināms tikai ar administratīvā līguma noslēgšanu, piemēram, detālpārvaldības īstenošana notiek saskaņā ar administratīvo līgumu, kas noslēgts starp vietējo pašvaldību un detālpārvaldības izstrādes īstenošanu (*Teritorijas attīstības plānošanas likums, 2011., 31.panta pirmā daļa*).

Tātad administratīvā līguma priekšmets ir konkrētas administratīvi tiesiskās attiecības, kas tiek nodibinātas līdzēju starpā.

Administratīvo tiesību teorijā pausta atziņa, ka administratīvais līgums pēc būtības ir tas pats, kas administratīvais akts (*Briede, Kovaļevska, Danovskis, 2016., 108.lpp.*). Tomēr jāatzīst, ka administratīvais akts atspoguļo subordinācijas attiecības starp valsti un privātpersonu atšķirībā no administratīvā līguma, kur valda pušu līdztiesības princips, tāpēc administratīvais līgums nevar pilnībā aizstāt administratīvo aktu. Administratīvais līgums ir vērtējams kā pārvaldes iestādes rīcības brīvība, nevis kā pienākums, piemēram, spilgti redzams izlīgums gadījumā. Administratīvais līgums sākotnēji ir vērsts nevis uz privātpersonas tiesiskā stāvokļa atvieglošanu, bet uz valsts pārvaldes funkciju efektīvu veikšanu, lai tādējādi nodrošinātu sabiedrības labklājību.

Tiesību teorijā izskan viedoklis, ka nav novērtēta administratīvo līgumu preventīvā un izlīguma funkcija (*Litvins, 2013.*). Piemēram, iestāde tā vietā, lai izdotu administratīvo aktu par patvaļīgas būvniecības radīto seku novēršanu, var noslēgt administratīvo līgumu, vienojoties ar personu par tās veicamajiem pienākumiem, kur līguma priekšmets šajā gadījumā būs pasākumi patvaļīgas būvniecības seku novēršanai (*Smiltēna, Kukle, 2016., 18.lpp.*). Redzams, ka administratīvā līguma gadījumā, īpaši, kad administratīvais līgums tiek izmantots kā izlīguma instruments, nedrīkst aizmirst valsts pārvaldes funkciju īstenošanu, valsts pārvaldes darbības pamatprincipus, gan demokrātiskās iekārtas principu, kas iestādei, slēdzot administratīvo līgumu, liek apsvērt, vai privātpersonai nelabvēlīgs administratīvais akts vai faktiskā rīcība ir nepieciešami demokrātiskā sabiedrībā, lai aizsargātu citu privātpersonu tiesības, demokrātisko valsts iekārtu, sabiedrības drošību, labklājību vai tikumību, gan tiesiskuma principu (*Administratīvā procesa likums, 2001., 4.pants*), gan Valsts pārvaldes iekārtas likumā noteiktos principus (*Valsts pārvaldes iekārtas likums, 2002., 10.pants*).

Tiesu praksē administratīvais līgums minēts kā valsts pārvaldes darbības pamatinstrumenta – administratīvā akta – alternatīva (*Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta lēmums, 2009., Nr. SKA-104/2009*). Jāatzīst, ka šādu alternatīvu valsts pārvaldes iestāde var izmantot vienīgi tad, ja tiesību normas paredz iestādei kompetenci noregulēt faktisko situāciju ar administratīvo aktu vai administratīvo līgumu. Tādā gadījumā, apsverot

administratīvā akta izdošanu un izdarot lietderības apsvērumus, iestāde administratīvā akta izdošanas (vienpusējas rīcības) vietā var izvēlēties noslēgt administratīvo līgumu (panākt vienošanos). Turklāt visbiežāk praksē administratīvo līgumu slēdz, lai izbeigtu tiesisku strīdu. Tā, piemēram, Konkurences padome un konkrēta SIA, apzinoties iespējamo tiesvedības ilgumu un ar tiesvedību saistītās izmaksas, lai veicinātu administratīvā procesa efektivitāti, procesuālo ekonomiju un atrisinātu pastāvošo tiesisko strīdu ar konkrētai situācijai piemērotākajiem tiesiskajiem noslēdz administratīvo līgumu, noslēdz administratīvo līgumu par tiesiskā strīda izbeigšanu (*Administratīvais līgums, 2009., 53-AL*). Lai gan administratīvais akts, gan administratīvais līgums vērtējami kā instrumenti konkrētu tiesisko attiecību publisko tiesību valsts pārvaldes jomā, administratīvais akts ir vērtējams kā vienpusējs iestādes gribas izteikums, bet administratīvais līgums ir divpusējs vai pat daudzpusējs pušu saskanīgs gribas izteikums. Tieši „saskanīgumam” nepieciešams veltīt pienācīgu vērību, jo ir svarīgi, lai tiesisks strīds starp iestādi un privātpersonu tiktu atrisināts labvēlīgā gaisotnē, tādējādi vairojot uzticību valsts pārvaldei kopumā. Secināms, ka ieguvēji šāda līguma noslēgšanas gadījumā ir gan iestāde, gan privātpersona, tāpēc atbalstāma ir ideja, ka administratīvais līgums ir biežāk jāizmanto kā izlīgums.

Deleģēšanas līgumu slēdz, lai publiska persona deleģētu privātpersonai un citai publiskai personai pārvaldes uzdevumu, ja pilnvarotā persona attiecīgo uzdevumu var veikt efektīvāk (*Valsts pārvaldes iekārtas likums, 2002., 40.pants*). Privātpersonai pārvaldes uzdevumu var deleģēt ar likumu, kā arī likumā noteiktajos gadījumos ar publiskas personas orgāna izdotu ārēju normatīvo aktu vai līgumu. Piemēram, uzdevums - organizēt pašvaldības iedzīvotājiem komunālos pakalpojumus ūdensapgādes un kanalizācijas, notekūdeņu savākšanas un attīrīšanas jomā izrietošus pārvaldes uzdevumus: dzeramā ūdens ieguve un ražošana atbilstoši dzeramā ūdens obligātajām nekaitīguma un kvalitātes prasībām (*Ventspils pilsētas dome, 2010.*).

Praksē bieži atrodams deleģējums, kas ietverts ārējā normatīvā aktā. Piemēram, dažādu reģistru uzturēšana, administrēšana, sertifikācija, akreditācija.

Neskaidrības, nereti rodas izšķiroties par to, vai konkrētajā pārvaldes uzdevuma nodošanas gadījumā slēdzams deleģēšanas vai līdzdarbības līgums. Abu minēto līgumu tiesiskais regulējums ir līdzīgs, atsevišķos aspektos pat analogisks, tomēr likumdevējs Valsts pārvaldes iekārtas likumā gan līgumu priekšmetu, gan piemērošanas gadījumus ir paredzējis atšķirīgi. Identificējamās šādas galvenās abu līgumu atšķirības:

1. Deleģēšanas līgumu var noslēgt gan ar privātpersonu, gan publisku personu, bet līdzdarbības līgumu var noslēgt tikai ar privātpersonu.
2. Deleģēšanas līguma gadījumā līguma priekšmets ir pārvaldes uzdevuma nodošana attiecībā uz valsts varas īstenošanu, kas satur pārvaldes lēmuma sagatavošanu vai pieņemšanu, turpretī līdzdarbības līguma gadījumā pārvaldes uzdevuma nodošana, kas nesatur pārvaldes lēmuma sagatavošanu vai pieņemšanu (*Eversheds Bitāns, 2011., 184.-185.lpp.*).
3. Ja deleģēšanas līguma gadījumā, lemjot par pārvaldes uzdevuma deleģēšanu privātpersonai, ņem vērā tās pieredzi, reputāciju, resursus, personāla kvalifikāciju, kā arī citus kritērijus, tad līdzdarbības līguma gadījumā pretendentu izvēlas konkursa kārtībā (*Eversheds Bitāns, 2011., 185.lpp.*).
4. Deleģēšanas līguma noslēgšanas procedūra nav detalizēta, bet līdzdarbības līguma procedūru detalizē Ministru kabineta noteikumi (*Kārtība, kādā tiešās pārvaldes iestādes slēdz un publisko līdzdarbības līgumus, kā arī piešķir valsts budžeta finansējumu privātpersonām valsts pārvaldes uzdevumu veikšanai un uzrauga piešķirtā finansējuma izlietojumu, 2014.*).

Secināms, ka likumdevējs Valsts pārvaldes iekārtas likumā nav pietiekami detalizējis abu minēto līgumu atšķirības, lai nerastos raizes par viena vai otra līguma piemērošanu.

Redzams, ka pirmkārt, deleģētajam pārvaldes uzdevumam ir jāietver sevī pārvaldes lēmumu pieņemšana. Tāpēc tiesību teorijā pamatoti atzīts, ka deleģēšanas līgums ir viens no pārvaldes uzdevumu deleģēšanas veidiem (*Načisčionis, 2018., 174.lpp.*). Otrkārt, privātpersonai pārvaldes uzdevumu var deleģēt ar līgumu tikai likumā noteiktajos gadījumos, treškārt, atbilstoši likuma noteikumiem par deleģēšanas līgumu, deleģējot pārvaldes uzdevumu ar līgumu, pilnvarotā persona atrodas tās iestādes padotībā, kura slēdz līgumu (*Valsts pārvaldes iekārtas likums, 2002., 43.p. otrā daļa*).

Turpretī ar līdzdarbības līgumu iestāde var pilnvarot privātpersonu veikt pārvaldes uzdevumu, kurš neietver pārvaldes lēmuma pieņemšanu vai sagatavošanu, piemēram, organizēt pilsētas iedzīvotājiem komunālos pakalpojumus siltumapgādes jomā.

Ar līdzdarbības līgumu pilnvaro privātpersonu veikt pārvaldes uzdevumu, kurš neietver pārvaldes lēmuma pieņemšanu vai sagatavošanu, ja:

- 1) to veic sabiedriskā labuma (nekomerciālos) nolūkos;
- 2) tas ir lietderīgi, lai veicinātu sabiedrības iesaistīšanu valsts pārvaldē, un
- 3) to var veikt vismaz tikpat efektīvi.

Piemēram, Kultūras ministrija deleģē plānošanas reģionam ievadīt datus Latvijas digitālajā kultūras kartē (*LR Kultūras ministrija, Latgales plānošanas reģions, 2010.*), vai Finanšu ministrija kā Eiropas Savienības struktūrfondu un Kohēzijas fonda vadošā iestāde ir noslēgusi ar republikas pilsētu pašvaldībām deleģēšanas līgumu par integrētu teritoriālo investīciju projektu iesniegumu atlases nodrošināšanu (*Esfondi.lv, 2018*). Tā kā valsts pārvaldes iestāde savas funkcijas deleģēt privāto tiesību subjektiem *nevar*, tā var deleģēt atsevišķus uzdevumus, arī ilgstoši un pastāvīgi pildāmus. Deleģēšana tādēļ ir jāsaprot kā pārvaldes iestādes funkciju pildīšana ar privāto tiesību subjektu starpniecību, ja tas kaut kādu iemeslu dēļ ir lietderīgāk (*Levits, 2002.*)

Līdzdarbības līguma saturu un slēgšanas kārtību regulē Valsts pārvaldes iekārtas likums un speciāli šim mērķim izdotie Ministru kabineta 2014.gada 17.jūnija noteikumi Nr.317 (*Kārtība, kādā tiešās pārvaldes iestādes slēdz un publisko līdzdarbības līgumus, kā arī piešķir valsts budžeta finansējumu privātpersonām valsts pārvaldes uzdevumu veikšanai un uzrauga piešķirtā finansējuma izlietojumu, 2014.*).

Līdzdarbības līguma slēgšanas mērķis ir veicināt privātpersonu līdzdalību valsts pārvaldē. Piemēram, Tieslietu ministrijas līgums ar Līvu fondu lībiešu (līvu) valodas mācību kursu organizēšana un interneta vārdnīcas izveide tulkojumiem no lībiešu uz latviešu un no latviešu uz lībiešu valodu un tās ieviešanu interneta mājaslapā atbilstoši uzdevuma aprakstam (*Latvijas Republikas Tieslietu ministrija, 2010.*), vai līdzdarbības līgums par Latvijas tēla popularizēšanu kultūras jomā Čehijas Republikā, kur sabiedriskā organizācijai "Latvijas Literatūras centrs" deleģēts šāds uzdevums (*Latvijas Republikas Ārlietu ministrija, 2006.*).

Publisko tiesību līgums ir tikai tad, ja tā priekšmets objektīvi atrodas publisko tiesību jomā. Līguma priekšmets šajā nozīmē ir faktiskais regulējamais saturs" (*Paine, 2002., 231.lpp.*). Praksē jautājums, vai konkrētais līgums ir atzīstams par publisko tiesību vai privāto tiesību līgumu, ir pietiekami sarežģīts. Latvijas tiesību normās nav vadlīniju, pēc kādām metodēm nošķirt publisko un privāto tiesību līgumus (*Višķere, 2009., 4.lpp.*). Tiesu prakse (*Latvijas Republikas Augstākās tiesas Administratīvo lietu departamenta lēmums, 2013., Nr. SKA-539/2013, 6.punkts; Latvijas Republikas Augstākās tiesas lēmums, 2016., Nr. A420353113, SKA-607/2016, 7.punkts*), šķiet, ir devusi atzīstamus pamatkritērijus, pēc kura analīzes, iespējams līgumus nošķirt, šie kritēriji ir līguma mērķis, līguma priekšmets, līguma kopējais raksturs, līgumā ietvertie svarīgākie punkti. Turklāt kā pamatkritērijs, lai nošķirtu publisko tiesību līgumu no privāto tiesību līguma, atzīstams tas, vai publiskās personas rīcība ir publisko tiesību jomā vai privāto tiesību jomā. Tātad, lai nošķirtu publisko tiesību līgumu no privāttiesiska līguma, izšķirošais ir līguma priekšmets, kam jābūt publisko tiesību jomā, līguma kopējais raksturs un tajā ietvertie svarīgākie punkti, bez tam svarīgi ir novērtēt arī līguma mērķi,

ņemot vērā, ka publisko tiesību līgumu mērķis ir efektīva valsts pārvaldes funkciju veikšana un sabiedrības labuma iegūšana.

Secinājumi un priekšlikumi

1. Publiskais līgums ir vienošanās, tas ir līgums, kas noslēgts vispārīgās sabiedrības un valsts interesēs. Publisko tiesību līgumi atbilst gan civiltiesisko līgumu prasībām, gan papildus satur arī publisko tiesību elementus. Tāpēc publisko tiesību līgumi uzskatāmi par vienu no valsts pārvaldes publiski tiesisko attiecību ar privātpersonu veidošanas instrumentiem.
2. Valsts pārvaldes iekārtas likums paredz tikai pamatnosacījumus, kas jāievēro publisko līgumu noslēgšanā, tāpēc publisko tiesību līgumu plaša izmantošana saistīta ar dažādu neskaidrību pārvarēšanu, kas valsts pārvaldes iestādes attur slēgt tiesisko attiecību noregulēšanai publisko tiesību līgumus.
3. Valsts pārvaldes jomā var slēgt šādus publisko tiesību līgumus: sadarbības līgumu, administratīvo līgumu, deleģēšanas līgumu, līdzdarbības līgumu, turklāt likumā var noteikt citus publisko tiesību līgumu veidus. Saturiski sadarbības līgums līdzinās līdzdarbības līgumam, atšķiras līguma subjekti – sadarbības līguma gadījumā tās ir divas publiskas personas, bet līdzdarbības līguma gadījumā publiska persona un privātpersona. Administratīvā līguma slēgšana var notikt gan obligātā kārtā, kad normatīvajos aktos ir paredzēts konkrētais jautājums atrisināt tikai izmantojot administratīvo līgumu, gan pēc izvēles.
4. Gadījumā, kad administratīvais līgums tiek izmantots kā izlīguma instruments, īpaša vērība jāveltī valsts pārvaldes darbības pamatprincipu iestrādei konkrētajā līgumā.
5. Valsts pārvaldes iekārtas likumā nav pietiekami detalizētas deleģēšanas un līdzdarbības līguma atšķirības, tāpēc praksē līgumi nošķirami aptverošas tiesību normu interpretācijas rezultātā. Pamatkritēriji, kas ņemami vērā lai nošķirtu publisko tiesību līgumu no privāto tiesību līguma ir līguma mērķis, uzdevumi, priekšmets, līguma kopējais raksturs, līgumā ietvertie svarīgākie punkti, kā publisku līgumu noslēgšanas vadmotīvu izvirzot efektīvu valsts pārvaldes funkciju veikšanu un sabiedrības labuma iegūšanu.

Izmantotā literatūra un avoti

1. *Administratīvā procesa likums* (14.11.2001.). LR likums ar groz. līdz 01.01.2019. <https://likumi.lv/doc.php?id=55567>, sk.05.05.2019.
2. *Kārtība, kādā tiešās pārvaldes iestādes slēdz un publisko līdzdarbības līgumus, kā arī piešķir valsts budžeta finansējumu privātpersonām valsts pārvaldes uzdevumu veikšanai un uzrauga piešķirtā finansējuma izlietojumu* (20.06.2014.). LR Ministru kabineta noteikumi Nr.317 ar groz. līdz 01.01.2019. <https://likumi.lv/doc.php?id=267073>, sk. 05.05.2019.
3. *Teritorijas attīstības plānošanas likums* (02.11.2011.). LR likums ar groz. līdz 01.01.2019. <https://likumi.lv/doc.php?id=238807>, sk. 05.05.2019.
4. *Valsts civildienesta likums* (07.09.2000). LR likums ar groz. līdz 01.01.2019. <https://likumi.lv/ta/id/10944-valsts-civildienesta-likums>, sk. 05.05.2019.
5. *Valsts pārvaldes iekārtas likums* (06.06.2002.). LR likums ar groz. līdz 01.06.2018. <https://likumi.lv/doc.php?id=63545>, sk. 05.05.2019.
6. *Administratīvais līgums Nr.53-AL par tiesiskā strīda izbeigšanu administratīvajā lietā Nr. A42621808* (26.11.2009.). https://www.kp.gov.lv/files/lemumu_pielikumi/10_230108-53_09.pdf, sk. 05.05.2019.
7. Briede, J., Kovaļevska, A., Danovskis, E. (2016). *Administratīvās tiesības*. Rīga: Tiesu namu aģentūra. 351 lpp.
8. Būvniecības valsts kontroles birojs, Patērētāju tiesību aizsardzības centrs (07.01.2016.). *Vienošānās par sadarbību*. http://bvkb.gov.lv/sites/default/files/1-2.5-1_-_vienosanas_par_sadarbibu_bvkb_ptac_2016_01_07.pdf, sk. 05.05.2019.
9. Dišlers, K. (2002). *Ievads administratīvo tiesību zinātnē*. Rīga: Tiesu namu aģentūra. 274 lpp.
10. *Esfondi.lv* (2018). *Deleģēšanas līgumi ar pašvaldībām*. <https://www.esfondi.lv/delegesanas-ligumi-ar-pasvaldibam>, sk. 05.05.2019.

11. Eversheds Bitāns (29.06.2011.). *Valsts pārvaldes uzdevumu nodošanas analīze un rekomendācijas. Gala ziņojums*. https://www.tm.gov.lv/files/archieve/lv_jaunumi_1.pdf, sk. 05.05.2019.
12. Jakubaņecs, V. (1996). *Valsts un tiesību teorijas pamati*. Rīga: Latvijas Policijas akadēmija. 52 lpp.
13. *Latvijas Republikas Augstākās tiesas 2016.gada 11.februāra lēmums lieta Nr. A420353113, SKA-607/2016*. <https://at.gov.lv/downloadlawfile/4275>, sk. 05.05.2019.
14. *Latvijas Republikas Augstākās tiesas Administratīvo lietu departamenta 2013.gada 3.maija lēmums lietā Nr. SKA-539/2013*. <https://at.gov.lv/downloadlawfile/4275>, sk. 05.05.2019.
15. *Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta 2009.gada 30.janvāra lēmums lietā Nr. SKA-104/2009*. <https://at.gov.lv/downloadlawfile/4834>, sk. 05.05.2019.
16. *Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta 2013.gada 5.aprīļa lēmums lietā Nr. SKA-399/2013*. <https://at.gov.lv/downloadlawfile/4443>, sk. 05.05.2019.
17. Latvijas Republikas Ārlietu ministrija (09.03.2006.). *Līdzdarbības līgums par Latvijas tēla popularizēšanu kultūras jomā Čehijas Republikā*. <https://www.mfa.gov.lv/ministrija/lidzdarbibas-ligumi/lidzdarbibas-ligums>, sk. 05.05.2019.
18. Latvijas Republikas Tieslietu ministrija (06.08.2010.). *Līdzdarbības līgums par atsevišķu valsts pārvaldes uzdevumu veikšanu 2010. gadā programmas „Lībieši Latvijā 2008.–2012. gadam”*. <https://www.tm.gov.lv/lv/aktualitates/tm-informacija-presei/lidzdarbibas-ligums-par-atsevisku-valsts-parvaldes-uzdevumu-veksanu-2010-gada-programmas-libiesi>, sk.05.05.2019.
19. Levits, E. (26.06.2002.). Valsts pārvaldes iekārtas likuma koncepcija. *Latvijas Vēstnesis*, 95.
20. Litvins, G. (28.11.2013.). *Administratīvā procesa likuma ieviešanas ietekmes izvērtējums un efektīvizēšanas priekšlikumi*. https://www.mk.gov.lv/sites/default/files/editor/konference_g.litvins.pptx, sk. 05.05.2019.
21. LR Kultūras ministrija, Latgales plānošanas reģions (28.06.2010.). *Deleģēšanas līgums par valsts kultūras uzdevumu deleģēšanu kultūras jomā*. https://lpr.gov.lv/wp-content/uploads/2007/lpr-publikskais-parskats/Delegesanas_ligums_KM.pdf, sk.05.05.2019.
22. LZA Terminoloģijas komisija (2019). *Akadēmisko terminu datubāze AkadTerm*. Līgums. <http://termini.lza.lv/term.php?term=%C4%ABgums&list=%C4%ABgums&lang=LV>, sk. 05.05.2019.
23. Načisčionis, J. (2018). *Administratīvās tiesības*. Rīga: Biznesa augstskola Turība. 518 lpp.
24. Paine, F.J. (2002). *Vācijas vispārīgas administratīvās tiesības. Vācijas Administratīvā procesa likums*. Rīga: Tiesu namu aģentūra. 555 lpp.
25. Smiltēna, A., Kukle, G. (2016). *Vadlīnijas Administratīvo līgumu slēgšana*. https://www.tm.gov.lv/files/11_MjAxNi9UTVZhZGxpbmlqYXMucGRm/2016/TMVadlinijas.pdf, sk. 05.05.2019.
26. Valmieras pilsētas pašvaldības dome (27.02.2014.). *Sadarbības līgums. Par informācijas sniegšanu tiešsaistes režīmā, izmantojot Valsts reģionālās atbilstības aģentūras E-pakalpojumu infrastruktūru*. Pielikums lēmumam Nr.61. https://www.valmiera.lv/sites/default/files/61_lem_piel.doc, sk. 05.05.2019.
27. Ventpils pilsētas dome (27.04.2010.). *Deleģēšanas līgums*. Pielikums lēmumam Nr.82. https://www.ventspils.lv/lat/ventspils_parvalde/publikskie_dokumenti/delegesanas_ligumi/?doc=29600, sk. 05.05.2019.
28. Višķere, I. (03.02.2009.). Publisko tiesību līgumi un to kontrole administratīvā procesa kārtībā. *Jurista Vārds*, 5, 4.lpp.

Summary

Public administration is not possible without the application of public law contracts.

According to Section 12, Paragraph one of the State Administration Structure Law it is provided that in order to ensure the effective performance of the functions of State administration, the institution having jurisdiction shall, in accordance with the procedures laid down in law, enter into the following contracts governed by public law in the field of State administration: co-operation contracts, administrative contracts, delegation contracts, participation contracts, in addition, other types of public law contracts may be prescribed by law (Cabinet of Ministers regulations, however not by local government binding regulations).

A public contract is an agreement, a contract concluded first of all in the interest of the society, in the interests of the state. Public law contracts meet the requirements of both civil contracts and contain additionally elements of public law. Therefore, public law contracts are considered to be one of the tools of public administration for legal engagement with private individuals.

The Public Administration Structure Law has been found to provide only the basic conditions that must be observed in the awarding of public contracts, therefore the widespread

use of public law contracts involves overcoming various uncertainties that prevent public authorities from concluding public law contracts for the settlement of legal relationships.

It is recognized that according to the content a co-operation contract is similar to the participation contract, the subjects of the contract are different - in the case of a co-operation contract, they are two public persons, and in the case of a participation contract - a public person and a private person. The conclusion of an administrative contract may take place, in its turn, both in mandatory cases, when the relevant issue is provided for in the regulatory enactments only through an administrative contract, and optionally. In case an administrative contract is used as a settlement tool, particular attention should be paid to the implementation of the basic principles of the state administration in the particular contract. The State Administration Structure Law does not contain enough detail on the differences between the delegation and the participation contract, so in practice the contracts are distinguished between by the interpretation of the comprehensive legal norms.

The basic criteria to be taken into account in order to distinguish between a public law contract and a private law contract, are the purpose, tasks, subject-matter, the general nature of the contract, the most important points contained in the contract, and the effective implementation of public administration functions and public benefit as the guiding principle for the award of public contracts.